

Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Kontrol med Korn og Foderstoffer i Kjøbenhavns Frihavn.

Beretning om Virksomheden i 1909.

Af *James Høyer*,
Inspektør ved Kontrollen.

Aaret 1909 begyndte for Kontrollens Vedkommende ganske lovende, men i Løbet af Aaret, særlig sidste Halvdel, gik Arbejdet stærkt tilbage, og Aaret sluttede med en Tilbagegang af 156,000 Centner, eller ca. $7\frac{1}{2}$ pCt., mod 1908. Aarsagen er ganske den samme som foregaaende Aar, nemlig høje Majs- og Foderstofpriser, lave Priser paa dansk Korn og en betydelig Beholdning af vor Kornhøst, kun tjenlig som Foderkorn. Landmanden har for saa vidt været heldig stillet, idet han ikke har været henvist til udelukkende at benytte det dyre Kraftfoder.

De sidste 3 Aar blev der kontrolleret:

1907	2,432,000 Centner	
1908	2,103,000	—
1909	1,947,000	—

Importen var samme Tidsrum af:

	Majs.	Sortehavs- byg.	Olie- kager.	Hvedeklid.
1907.....	112,000	5,300	76,700	24,000
1908.....	69,000	11,000	61,500	13,000
1909.....	59,000	18,000	66,000	15,000

anført i Tons.

Kvaliteten af saa vel Majs som Foderstoffer har i det store og hele været upaaklagelig i 1909, men der kom dog Partier for, som Kontrollen maatte refusere. Af Kager var det som oftest de russiske Bomuldsfrø-kager, der gav Anledning til Vanskeligheder paa Grund af et ret rigeligt Indhold af Bomuld. Derimod har Kontrollen ikke bemærket hverken Salt eller Sand i Sol-sikkekager, hvilket jo var Tilfældet i 1908.

Af den ny Foderkage, som under Navn Soyakage kom frem i Foraaret, er der til Frihavnen indkommet ca. 6400 Tons, og Forbruget har omtrent holdt Skridt med Importen. I Sverige er man meget forsigtig ved Fodringen med denne Kage, som, naar den benyttes ud over et vist Kvantum pr. Kreatur pr. Dag, giver Smørret en udpræget Fodersmag. Ogsaa her i Landet lyder der advarende Røster i samme Retning, men der kan dog vistnok uden Fare fodres med omkring $\frac{3}{4}$ Kilo pr. Kreatur pr. Dag, hvilket Resultat man synes at være kommen til i Sverige gennem Fodringsforsøg. Herhjemme er nu ogsaa saadanne Forsøg begyndte, og man afventer sikkert i mange Kredse med Interesse Resultaterne, som dog næppe vil foreligge før hen paa Sommeren. I Amerika er fra forskellige Forsøgsstationer for Landbruget foretaget Rækker af Forsøg med Fodring med saa vel Soyabønner som Soyabønnehalm og Soyakager, og Forsøgene har i Følge de foreliggende Beretninger givet baade interessante og meget lovende Resultater. Da Kagen jo utvivlsomt er et fortrinligt Foder, og herom lyder de forskellige Beretninger ens, vil det formentlig være urigtigt at gaa bort fra dette Foder, som med Begær ædes af Kreaturerne, fordi Mælken og Smørret kan faa Afsmag deraf; thi denne Ulempe, som følgelig rummer en betydelig Fare for det gode, danske Smørs Renommé, synes ganske at kunne undgaas, naar den daglige Foderration holdes nede paa $\frac{3}{4}$ Kilo pr. Dyr. Angaaende de ovenfor berørte Forsøg i Amerika hen-

Tabel I. Oversigt over kontrollerede Vare

1909	Majs	Fremmed Hvede	Fremmed Rug	Sortehavs- Byg	Bomuldsfrø- kager	Fremmede Hvedeklid	Solsikke- kager	Fremmede Rapskager	Diverse Fodermel, -kager, -klid
Januar	10017	200	616	462	10037	1120	1280	»	»
Februar	3840	218	709	404	16347	712	1834	»	10
Marts	3675	290	810	594	3835	1275	2756	»	40
April	5687	139	112	1574	15080	1825	3888	21	15
Maj	4869	250	110	3849	5265	1710	563	47	77
Juni	4408	780	423	3728	2061	689	1169	2	24
Juli	5152	240	331	2068	342	1074	905	2	»
August	4610	504	509	3482	892	646	1711	10	23
September	3423	352	90	940	3291	761	2714	14	142
Oktober	2675	300	195	781	853	678	740	125	»
November	2110	56	178	338	5426	524	347	39	»
December	2195	280	205	370	6070	149	1620	51	3
Ialt	52661	3609	4288	18590	69499	11163	19527	311	334

Ialt 194,762,683 Pund

Tabel II. Oversigt over kontrollerede Varer i Aarene

Aar	Majs	Fremmed Hvede	Fremmed Rug	Fremmed Byg	Hvedemel Rugmel og Byggryn	Havre	Bomuldsfrø- kager	Bomuldsfrø- mel	Diverse Foderkager, -mel etc.	Soyakager
1896	2982	»	»	»	»	»	230	»	»	»
1897	76410	»	»	4	»	»	495	»	»	»
1898	37060	138	210	1368	»	»	6692	»	»	»
1899	91302	»	24	516	140	»	13783	275	»	»
1900	74628	35	1611	99	»	100	5419	1048	»	»
1901	50323	3225	2594	5586	»	11	46228	653	23	»
1902	201308	5236	15283	7695	»	»	56703	3916	416	»
1903	101622	2085	13279	18822	1210	»	54061	4203	681	»
1904	63348	2500	5671	37984	663	37	39498	3262	595	»
1905	128456	357	8016	29117	660	458	95960	3638	2383	»
1906	153532	1206	3829	12314	10	666	99338	1469	1251	»
1907	103245	5280	1795	1073	847	217	89660	1552	379	»
1908	76121	5494	5619	3524	1112	1839	66440	2068	1262	»
1909	52661	3609	4288	18590	644	1460	69499	694	478	4284
Ialt	1212998	29165	62219	136692	5286	4788	644006	22778	7468	4284

Ialt 2,487,847,026 Pund

i Aaret 1909 (anført i Tusinde Pund).

Soyakager	Engelske Palmekager	Jordnød- kager	Fremmed Risaffald	Bomuldsfrø- mel	Hampfrø- kager	Fremmed Havre	Hvedemel og Rugmel	Soyafoder	Fremmed Foderhvede	Tapioca- rødder	Sennopfrø og Græsfrø	Soyabønner	Chilisalpetet
»	32	168	451	224	103	10	40	»	5	»	15	»	»
»	71	74	358	296	96	93	50	»	34	»	»	»	»
»	10	15	263	136	106	20	113	»	105	»	»	»	120
58	»	25	400	27	162	82	30	»	»	»	»	»	»
57	»	21	259	11	71	297	62	»	»	»	23	»	»
92	»	»	284	»	31	157	18	87	»	»	»	»	»
277	»	4	231	»	162	117	30	5	»	»	»	»	»
100	25	29	139	»	30	384	59	13	»	»	»	10	»
331	50	168	74	»	15	45	40	31	»	»	»	4	»
1182	64	315	14	»	12	145	60	40	»	»	»	»	»
1136	4	167	24	»	71	10	60	75	»	2189	»	»	»
1051	31	151	»	»	103	100	82	52	»	»	8	»	»
4284	287	1137	2497	694	962	1460	644	303	144	2189	46	14	120

= 1,947,626⁸⁸/₁₀₀ Centner.

1896—1909, begge Aar inkl. (anført i Tusinde Pund).

Soyafoder	Fremmede Hvedeklid	Solsikke- kager	Fremmede Rapskager	Engelske Palmekager	Russiske Hampfrø- kager	Franske Jordnød- kager	Maltspirer og Risaffald	Vikker, Ærter og Soyabønner	Raps- og Hørfrø	Kunst- gødning	Tapioca- rødder	Sennopfrø og Græsfrø
»	»	90	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	62	67	12	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	1257	269	213	61	»	»	»	»	»	»	»	»
»	2784	649	1354	105	»	»	»	»	»	»	»	»
»	3498	4672	1428	112	»	»	»	10	»	»	»	»
»	3426	11939	1427	185	692	»	»	»	»	»	»	»
»	36463	14943	2349	247	971	5491	46	»	2513	»	»	»
»	14658	16049	1677	171	96	584	18	»	100	»	»	»
»	16532	14547	4205	127	640	1780	43	»	11	»	»	»
»	19816	9375	3849	178	678	922	26	»	»	»	»	»
»	15847	9055	1909	133	723	2307	121	5	»	100	»	»
»	24876	8546	1135	190	645	1777	530	»	»	1459	»	»
»	10044	26026	241	168	1322	1325	4521	5	3179	»	»	»
303	11163	19527	311	287	962	1137	2497	14	»	120	2189	46
303	160426	135754	20110	1964	6729	15323	7802	34	5803	1679	2189	46

= 24,878,470²⁶/₁₀₀ Centner.

vises til en Artikel i »Tidsskrift for Landøkonomi«, 2. Hæfte, 1910.

Følgende Varer har været dels under Kontrol, dels under Prøvetagning:

Majs	52,661,161	Pund
Hvede	3,609,056	—
Rug	4,288,302	—
Byg	18,589,539	—
Bomuldsfrøkager	69,498,108	—
Bomuldsfrømel	693,391	—
Solsikkekager	19,526,567	—
Rapskager	310,744	—
Hampefrøkager	961,946	—
Palmekager	287,056	—
Jordnødkager	1,136,859	—
Soyakager	4,284,802	—
Hvedeklid, fremmede	11,163,558	—
Rugklid, danske	20,000	—
Jordnødklid	10,042	—
Risaffald	2,497,044	—
Kakaokager	42,042	—
Sesamkager	120,000	—
Majsfoderkager og -mel	107,029	—
Havre, fremmed	1,459,473	—
Soyafodermel	303,306	—
Soyabønner	14,109	—
Svinemel	35,000	—
Foderhvede	144,280	—
Hvedemel, amerikansk	302,988	—
Rugsigtemel, tysk	341,004	—
Sennopfrø	23,000	—
Græsfør	23,000	—
Tapiocarødder	2,189,277	—
Chilisalpeter	120,000	—

Ialt... 194,762,683 Pund

eller 1,947,626⁸⁸/₁₀₀ Centner.

Angaaende dette Kvantums Fordeling paa Aarets forskellige Maaneder henvises til Tabel I.

Der blev udstedt 8041 Certifikater eller 27 pr. Dag imod 7869 forrige Aar. De enkelte Forretningers Antal

er 11,377 eller 38 pr. Dag imod 9831 i Fjor. Saa vel Certifikaternes som de enkelte Forretningers Antal er saaledes større i 1909 end i 1908 trods Tilbagegangen i det kontrollerede Kvantum. Dette ligger i, at Kontrolleringen omfatter betydelig flere Smaaposter sidste Aar end i 1908.

Med 1909 afsluttedes Kontrollens 15. Arbejdsaar. I disse Aar er der passeret Kontrollen

24,878,470 Centner

eller 1,243,924 Tons à 2000 Pd. Omsat i Skibsladninger paa 4000 Tons betyder det over 310 Ladninger eller ca. 20 Ladninger pr. Aar. Se Tabel II.

At Kontrollen ikke kan og heller ikke har kunnet arbejde til alles Tilfredshed er naturligt; til en af Siderne maa et Arbejde som Kontrollens skabe nogen Utilfredshed. Det er imidlertid Kontrollens Overbevisning, at alle interesserede Parter — i alt Fald alle dem, som kender og kan vurdere et saa vanskeligt Arbejde, som Kontrollering af Korn og Foderstoffer i Virkeligheden er — vil indrømme, at Kontrollen stedse har søgt at arbejde saa samvittighedsfuldt og forsvarligt som paa nogen Maade muligt. Dette vil ogsaa blive Tilfældet i de kommende Aar. Men Kontrollen gør dog samtidig, i Lighed med de foregaaende Aar, opmærksom paa, at noget materielt Ansvar for Uheld, som mulig maatte indsnige sig under Arbejdet, ikke kan paalægges Kontrollen.

Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Generalforsamling

den 17. December 1909.

(Sluttet fra Side 230).

Meddelelser ved Landbrugsministeriets
Konsulent i Agrikulturkemi,
Prof., Dr. phil. K. Rørdam.

Professor *Rørdam*: Som i de foregaaende Aar skal jeg ogsaa nu paa Selskabets Generalforsamling efter Opfordring have den Ære at give en lille Beretning om den agrikulturkemiske Konsulentvirksomhed i det forløbne Aar. Jeg kan i Aar fatte mig i stor Korthed, da der — skønt Sagernes Antal har været større end nogensinde, og de indtrufne Forespørgsler har drejet sig om de mest forskelligartede Æmner indenfor Agrikulturkemi og Jordbundsundersøgelsens store Omraader, dog ikke er nogen enkelt Sag, der særlig fortjener at fremhæves.

I administrativ Henseende er der sket den Forandring, at det ved Skrivelse af 18. Jan. d. A. fra Landbrugsministeriet blev meddelt mig, at alle Sager vedrørende Lov Nr. 64 af 26de Marts 1898 om Handel med Gødnings- og Foderstoffer er henlagt under Ministeriet for Handel og Søfart. Som en Følge heraf har jeg i det forløbne Aar haft den Ære at give Betænkning over forskellige Sager ogsaa overfor dette Ministerium.

I flere Retssager er jeg blevet tilkaldt som Sagkyndig vedrørende Tvistemaal om Gødnings- og Foderstoffer. Det er, som man kan tænke, en noget exponeret Stilling og et ikke altid lige behageligt Hverv, da der hos den mindre forstaaende Køber eller Sælger let knyttes et vist Odium til den, der i Embedsmedfør maa afgive en Betænkning, der muligvis gaar imod de private Interesser, som repræsenteres af paa-gældende Købers eller Sælgers Sagfører. Man faar ved saadanne Lejligheder undertiden et ret uhyggeligt Indblik i den Maade, hvorpaa visse Individuer af vor Sagførerstand mener det formaalstjenlig at gaa frem, men heldigvis ogsaa Eksempler paa modsat Fremgangsmaade.

Med Benyttelse af samme Inddelingsprinciper som i tidligere Beretninger skal jeg dvæle lidt ved de enkelte Sager, der har været Genstand for Overvejelser.

I. Smør, Margarine og andre Fedtstoffer. Det i min Beretning i Fjor omtalte Udvalg, der af Landbrugsministeriet var nedsat til at udarbejde en Vejledning til »Fælles Arbejdsmetoder for kemiske Undersøgelser af Mejrprodukter«, har i afvigte Sommer sluttet sit Arbejde og indsendt et udførligt Forslag til Ministeriet. Ved at følge de i dette Forslag angivne Regler kan de forskellige Analytikere, der beskæftiger sig med saadanne Undersøgelser, have Sikkerhed for at benytte ganske de samme Fremgangsmaader og derved formentlig opnaa ganske ensartede Resultater til Vejledning ved Præmieringen af Mejeriprodukter og til Bedømmelse af saadanne Varers kemiske Beskaffenhed i den daglige Praxis, Vejledningen drejer sig om.

II. Foderstoffer. Om dette Spørgsmaal er der intet særligt at fremhæve. Som jeg i tidligere Beretninger har meddelt, har det undertiden været vanskeligt at erholde Sesamkager. Denne Vanskelighed synes nu at være overvundet. Aarhus Korn- og Foderstofkompagni, der har haft den Godhed at tilsende mig de ugentlige Prislister, som det udsteder, har meddelt mig Prøver af gode Sesamkager og oplyst, at dette gode Foderstof nu produceres i ret stor Maalestok her i Landet. For Malkekøer maa det, hvis det overhovedet bruges, anvendes blandet med andre Kager, for at Smørret ikke skal optage for stor Mængde af Sesamfedtets reaktionsgivende Bestanddele, men til andet Foderbrug vil disse Kager utvivlsomt være gode at anvende. En hjemmeproduceret Vare bør altid foretrakkes under iøvrigt lige Omstændigheder fremfor et udenlandsk Fabrikat, ikke alene af patriotiske Grunde, men ogsaa fordi der derved kan faas Garanti for, at Kagerne er frisk slaaede, da Fedtstoffet i Oljekagerne ikke har nær saa stor Holdbarhed som i Frøene i den naturlige Tilstand og derfor bør opfodres snarest mulig, efter at Oljen er udpresset. De kendte Erfaringssætninger om Brugen af Blandinger af Oljekager fremfor Anvendelsen i stor Maalestok af en enkelt Kagesort synes ogsaa at gælde de ellers meget tiltalende Soyakager, som i de seneste Aar er bragt frem paa Markedet her hjemme. De ser saa gode og tiltalende ud, at man næsten selv kunde faa Lyst til at spise dem i en snæver Vending. I Fremtiden vil de, efter hvad der forlyder, ogsaa blive produceret her hjemme, hvad der, hvis Salgsprisen og andre Forhold iøvrigt bliver gunstig, maa anses som en betydelig Fordel for Forbrugerne, da der navnlig herved kan faas Garanti for, at der ikke indblandes andre undertiden giftige Plantedele mellem de udpressede Bønner.

Foruden fra Aarhus Korn- og Foderstofkompagni har jeg ogsaa modtaget Prøver af Oljekager fra »Frejr«. Det vilde være til Støtte for min Virksomhed, hvis flere andre Forhandlere af Foderstoffer vilde følge dette Eksempel.

III. Gødning smidler. Som jeg i Fjor omtalte bør Køberne af Kaligødninger se sig meget vel for ved Afslutning af Køb af disse Stoffer, da der fra visse Sider bringes mindre værdifulde Kaligødninger ud til Forbrugerne under Navne, der enten er intetsigende eller saa fiffigt opstillede, at Gødningslovens Bestemmelser ikke altid viser sig at slaa til overfor Domstolene. Man bør ved Køb af lavprocentlig Kaligødning altid forlange fuld Garanti for, at den leverede Vare er K a i n i t og ikke lade sig nøje med mulige paa Stylter satte Omkrivninger.

Med Hensyn til Gødning skalk kan ligesom tidligere fremhæves Vigtigheden af, at Forbrugerne sikrer sig G a r a n t i for Kalkindholdet i Varen i den Tilstand, som den er i, naa r d e m o d t a g e r d e n, og ikke lader sig nøje med en Angivelse af Kalkindholdet i »Tørstoffet«, da Gødningskalk aldrig bestaar af Tørstof alene, men oftest indeholder endog store Mængder Fugtighed.

IV. J o r d b u n d s u n d e r s ø g e l s e r. I Udlandet ligesom delvis ogsaa herhjemme er Interessen for den agronomiske Jordbundsundersøgelse stigende. Den første internationale Kongres for agronomisk Jordbundsundersøgelse og Jordbunds-lære eller som det benævnes Agrogeologi og Pedologi blev afholdt i Tidsrummet fra d. 14—24de April d. A. i Budapest. Desværre var jeg paa Grund af forskellige Forhold forhindret i at deltage, men gennem »Comptes Rendus de la première conférence internationale agrogéologique« som netop er blevet uddelt i disse Dage, faar man en fuldstændig Beretning om Forhandlingerne, der paa adskillige Punkter omhandler Forhold, der kan siges ogsaa at have stor Betydning for dansk Jordbund. I Kongressen deltog Delegerede fra Norge, Sverige, Finland, Rusland, Tyskland, Østrig, Ungarn, Rumænien, Frankrig, de forenede Stater m. m., men ikke fra Danmark, hvad der unægtelig overfor Udlandet ser noget mærkelig ud, naar det tidlig og sent fremhæves, at Danmark er Foregangslandet i Europa baade med Hensyn til den praktiske Udøvelse og Interessen for den mere studiemæssige Side af Landbruget. Nu er der næppe nogen Institution her hjemme som det kgl. danske Landhus-holdningsselskab, der bedre kunde føre en Sag igennem, der vedrører Landbruget i saa høj Grad som Jordbundsundersøgelse i agronomisk Øjemed. Selskabets Præsidium har ogsaa

paa flere Maader vist, at Sagen menes at have Betydning, og har bl. a. ved at meddele mig den Sum, der for 1908—09 var sat til Side paa Budgettet til agrikulturkjemiske Undersøgelser, hjulpet mig til at udføre en Række saadanne Undersøgelser, som ad Aare vil blive publiceret. Jeg benytter derfor denne Lejlighed ikke til at stille noget bestemt Forslag men til en Henstilling til Selskabets Præsidium om at tage under Overvejelse om det ikke nu vilde være betimeligt at nedsætte et Udvalg, der kan tage under Overvejelse 1) paa hvilken Maade de hidtil stedfundne landøkonomiske Jordbundsundersøgelser kan bringes i Samarbejde, 2) hvorledes Danmark kan træde i Forbindelse med Institutionerne i Udlandet, der arbejder for agromisk Jordbundsundersøgelse, og 3) hvorledes kan der lægges Grund til en Institution, der med fagmæssigt uddannede Kræfter kan beskæftige sig med agronomiske Jordbundsundersøgelser.

Den ledende Præsident: Deres Henstilling skal blive taget under velvillig Overvejelse af Præsidiet.

Statskonsulent *A. P. Hansen:* Jeg vil gerne tillade mig at rette en Forespørgsel til den ærede Foredragsholder, hvorledes Forholdet er med Soyakagerne, naar de har været gemte i nogen Tid. Jeg har i de sidste Maaneder haft adskillige Tilfælde, hvor man paa Mejerierne har fodret med Soyakager, at Smørret smagte afskyeligt. Hvis det blev Tilfældet, at der opstod en saadan Kalamitet, vilde jeg betragte det som en Ulykke, at vi fabrikerede Kager af den Art. Smørret er selv i frisk Tilstand — jeg vil ikke sige uspiseligt, men det smager afskyeligt; ved Henstand bliver det selvfølgelig ikke bedre, men jeg vil ikke sige, at det bliver væsentlig værre. Jeg ønsker at vide, hvis der foreligger Undersøgelser derom: Kan Soyakagerne i frisk Tilstand være fri for denne uheldige Egenskab? Har de den straks efter Presningen, eller er det noget, der fremkommer ved Forsendelsen fra Udlandet? At der er noget om det, fremgaar ogsaa af Beretningen fra Experimentalfältet i Stockholm. De har foretaget Undersøgelser, hvis Resultat er, at ved Fodring af Malkekøer med Soyakager og Soyamel er den højest tilladelige Grænse fra $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ Kilo pr. Ko pr. Dag; hvis man gaar over denne Grænse, viser alle deres Forsøg, at Smørret faar Afsmag. Nu kan jeg ikke frigøre mig fra den Tanke, at faar vi en Fabrikation af Soyakager her hjemme, er det umuligt at holde denne Grænse, det lader sig ikke gøre i Almindelighed. Thi praktisk, som Landmanden er, vil han naturligvis regne med den øjeblikkelige økonomiske Situation; og naar Kagerne er 1—2 Øre billigere pr. Pund i Forhold til deres Indhold af Næringsstof, vil han sige: Ja, hvad, det kan vel ikke gøre saa meget. Og saa

gaar det løs. Skulde vi risikere at faa alt for meget Smør af den Kvalitet, som jeg i de sidste 2—3 Maaneder har truffet ude omkring, vilde jeg betragte det som meget uheldigt for Smørproduktionen, og det vil blive saa meget vanskeligere at have med at gøre, thi naar vi faar en Fabrikation indenfor Landets Grænser, bliver der flere Hensyn at tage, hvis Varen er daarlig, end naar vi har indført Varen; thi i første Tilfælde begynder man at slaa paa den nationale Stortromme for de Fabrikanter, for hvem det gælder om at tjene Pengene. Arbejdet for at holde Benyttelsen af denne Vare inden for passende Grænser vil blive saa meget sværere. Jeg vil spørge Professoren, om der foreligger Undersøgelser om, at frisk slaaede Kager har en mindre uheldig Indflydelse, end Kager, der er sendte hertil.

Professor *Rørdam*: Saa vidt jeg véd, har Forsøgslaboratoriet saadanne Forsøg for. Hidtil har det vistnok været vanskeligt at faa fat paa frisk slaaede Kager, da de har været forsendte fra Udlandet. Disse Kager, som er noget lignende som Jordnødkager, kan ikke taale at gemmes længe. Kagerne er temmelig løse med Luft i Mellemmrummene, og Fedtstoffet vil derfor let fordærves. I og for sig er der ikke stor Forskel paa Fedtstoffet i den ene eller den anden Slags Kager, og det beror mest paa Konsistensen af Kagerne. Men naar Fedtstoffet er fordærvet, vil det kunne gøre, at Smørret faar en stærk Afsmag. Som sagt, Spørgsmaalet bliver jo nu sikkert løst paa den bedste Maade.

Den ledende Præsident: Jeg takker Professoren for de Meddelelser, De har givet os.

B. Meddelelser fra Præsidiets.

Det danske Landbrug og Verdensudstillingen i Argentina 1910.

Sekretær *Hertel*: D'Hrr. vil vide, at der skal afholdes en international Landbrugsudstilling i Argentina næste Sommer. Selskabet fik en Gang i Foraaret en Forespørgsel fra Ministeriet, om man mente, det vilde være ønskeligt, at det danske Landbrug blev officielt repræsenteret paa denne Udstilling, og Ministeriet bad om Selskabets Svar, naar det havde konfereret med de samvirkende danske Landboforeninger. Nu vidste Selskabet tilfældigt, at disse skulde have et Møde her i Kjøbenhavn den følgende Dag, hvor de bl. a. skulde behandle en Sag, de havde faaet oversendt fra Ministeriet, nemlig Spørgsmaalet om

eventuel Afslutning af en Handelstraktat mellem Danmark og Argentina. Og da disse to Spørgsmaal stod i en vis Forbindelse med hinanden, sendte Selskabet denne Sag over til de samvirkende Landboforeninger og bad dem overfor Landhusholdningsselskabet at ville udtale deres Mening om Sagen. Det gjorde de, og Svaret gik ud paa, at deres Stilling var den, at saafremt man kunde gøre sig Haab om eller gøre Regning paa, at Danmark ikke blot umiddelbart før Verdensudstillingen, men ogsaa senere kunde faa fri Indførsel af levende Kvæg til Argentina, vilde der være Grund for Danmark til at lade sit Landbrug blive officielt repræsenteret; men hvis Forholdet skulde vedblive at være som nu, at Argentina lukkede for Indførslen af dansk levende Kvæg, mente de ikke, at der for os var Grund til at sætte os i den Bekostning, som det vilde være at blive repræsenteret officielt, et Standpunkt, hvortil Landhusholdningsselskabet selvfølgelig kunde slutte sig. Det sendte derfor de samvirkende Landboforeningers Erklæring over til Ministeriet med sin Tilslutning. Jeg kan maaske i Kontinuitet af den Sag sige, at Selskabet senere fik sendt Sagen angaaende Afslutning af en Handelstraktat mellem Danmark og Argentina til Erklæring; og da disse to Sager staar i en vis Forbindelse med hinanden, har Selskabet i sin Erklæring til Ministeriet svaret, at i og for sig vilde der maaske nok være noget at vinde for Danmark ved at opnaa fri Indførsel til Argentina, men saa overdreven meget vilde det sandsynligvis næppe blive. Som alle D'Hrr. véd, har Argentina stadig indført Fedekvæg, særlig Korthornskvæg fra England, medens Malkekvæg saa godt som ikke er blevet indført. Endnu i 1908, det sidste Aar, for hvilket Oplysninger haves, var det udelukkende Fedekvægracer, særlig Korthorn, de indførte, og slet ikke Malkeracer. Det siges ogsaa, at det finere Malkekvæg har ondt ved at leve i Argentina, hvor Kreaturerne ikke kommer paa Stald om Vinteren, men maa tilbringe den barske Vinter i det Fri. Men det hedder sig, at de argentinske Landmænd efterhaanden vil gaa over til Mejeridrift, og den Mulighed er ikke udelukket, at der kunde blive Afsætning af Malkekvæg til Argentina, og saa vilde det selvfølgelig være heldigt, hvis Danmark kunde komme til at deltage deri. Selskabet mener imidlertid ikke, at der vil være Tale om overdreven stor Afsætning; thi det er første Klasses Avlsdyr, de vil have; de vil ikke som i Rusland nøjes med 2. eller 3. Klasses. Og efter Konference med Sagkyndige paa Kvægbrugets Omraade tør det siges, at vi ikke har saa meget første Klasses Kvæg, at vi uden Skade for vor egen Avl kan udføre det; men der var dog en Mulighed for, at det kunde blive til Fordel for os, og derfor

sagde Selskabet, at det i og for sig var ønskeligt, og glædeligt at faa afsluttet en Handelstraktat, der aabnede Adgang til Indførsel af levende Kvæg fra Danmark til Argentina, men at Selskabet bestemt maatte fraraade, at denne Traktat blev købt paa den Betingelse, at det argentinske frosne Kød skulde faa Indførselstilladelse her i Landet. Som D'Hrr. véd er Indførsel af den Slags Kød forbudt her i Landet og har været det i 50 Aar, og Selskabet mente, det vilde være farligt at give det argentinske frosne Kød Importtilladelse her i Landet, ikke blot af Hensyn til vor indenlandske Kødproduktion — idet der saa let vilde kunne paaføres vort indenlandske Marked en farlig Konkurrence — men særlig af Hensyn til vor Kødafsætning til Norge og Tyskland. Jeg skal ikke komme ind paa en udførlig Omtale af den Betænkning, Landhusholdningsselskabet tilstillede Ministeriet, men blot sige, at Selskabet maatte fraraade at afslutte denne Handelstraktat, hvis den skulde købes paa den Betingelse, at frosset argentinsk Kød fik Indgang her i Landet.

Landarbejderudvalgets Betænkning.

Sekretær *Hertel*: Som det sikkert vil være D'Hr. bekendt, offentliggjordes denne i September-Heftet af Tidsskrift for Landøkonomi og udkom samtidig i Boghandelen. I November Maaned blev den redegjort for Betænkningen i 2 Foredrag her i Selskabet, den er endvidere omdelt paa Aarets Delegeretmøder, tilstillet Rigsdagens Medlemmer og Landets samtlige Landboforeninger, og den er tilbudt disse til nedsat Pris. Endelig er Betænkningen sendt til de forskellige Ministerier og disses Opmærksomhed er henledet paa de Afsnit af Betænkningen, som særlig angaar dem. Jeg skal ikke her komme ind paa Betænkningens Indhold, som jeg tør forudsætte bekendt. Jeg skal kun fremhæve, at Selskabet endnu kun har hørt fra Krigsministeriet og Justitsministeriet. I Krigsministeriets Skrivelse hedder det, at Ministeriet paa nærværende Tidspunkt, da man er i Begreb med Gennemførelsen af den ved Lov om Hærens Ordning af 30. September 1909 ændrede Organisation, ikke er i Stand til at overse, i hvilken Grad det vil være muligt at realisere de i Betænkningen fremsatte Forslag om at vække og vedligeholde de værnepligtiges Interesse for Landbrugsforhold. Ministeriet vil imidlertid vedvarende have Opmærksomheden henvendt paa Spørgsmaalet, og saa snart Følgerne af de ved den ny Hærlov truffne Ændringer i Tjenestetiden m. m. kan overses, vil Sagen

blive optaget paany og Selskabet kunne imødesee Ministeriets nærmere Udtalelser om den.

Overfor Justitsministeriet havde Selskabet henledet Opmærksomheden paa det ønskelige i, at de vanrøgtede og forsmøgte Børn, der falder ind under den saakaldte Børnelov af 14. April 1905, i langt større Udstrækning, end Tilfældet er nu, bliver anbragte i gode Jordbrugerhjem.

I den Anledning har Justitsministeriet indhentet en Erklæring fra Overværgeraadet, til hvilken Erklæring Ministeriet henholder sig. For saa vidt Landarbejderudvalget har udtalt Ønsket om, at saa mange af de af Værgeraadene anbragte Børn saa hurtigt som muligt anbringes i gode Jordbrugerhjem, kan Overværgeraadet i og for sig godt slutte sig til dette Ønske, men det fremhæver forskellige Forhold, der vil vanskeliggøre en saadan Anbringelse, og det tager »meget bestemt« Afstand fra, naar Udvalget udtaler, at det vilde anse det for ønskeligt, om der »i fornødent Fald« blev dannet en Forening for at fremme Anbringelsen af fattige Børn i gode Jordbrugerhjem, idet det frygter for, at en saadan ny Forening og de 2 alt bestaaende Foreninger »Da danske Plejehjemsforeninger« og »Kristelig Forening til vildfarende Børns Redning« vilde komme til at gaa hverandre i Vejen.

Landarbejderudvalget har i Betænkningen fremhævet det ønskelige i, at man paa virksom Maade vilde bistaa de hjempermitterede Soldater med at vende tilbage til Hjemstavn og den Gerning, de maatte forlade ved Indkaldelsen. Forleden Dag blev det meddelt i Bladene, at Foreningen »Dannevirke« vil oprette et Anvisningskontor her i Byen med den nævnte Opgave for Øje. Langt de fleste af de indkaldte Soldater hører hjemme paa Landet og har arbejdet ved Landbruget. Gennem Anvisningskontoret haaber man at kunne skaffe saa gode Pladser, at de fleste af de Soldater, der er komne fra Landet, efter Soldatertiden kan bevæges til at vende tilbage til Landet igen.

Henvendelse fra De samvirkende Menighedsplejer i Kjøbenhavn om Landhusholdnings-selskabets Medvirken til at føre Familier, der er flyttede til Hovedstaden, tilbage til Landet.

Sekretær *Hertel*: Landhusholdnings-selskabet har fra De samvirkende Menighedsplejer i Kjøbenhavn modtaget en Skrivelse, hvori de meddeler Selskabet, at i Aar var der ca. 50 Familier, der henvendte sig til De samvirkende Menighedsplejer

med Anmodning, om de ikke kunde skaffe dem tilbage til Landet. Det var Familier, der for kortere Tid siden var flyttede til Kjøbenhavn, men nu ønskede at komme tilbage; og Menighedsplejerne havde dels gennem Menighedsraadene paa Landet, dels paa anden Maade søgt at faa disse Familier bragt ud paa Landet igen. Men Resultatet havde været ringe; kun 20 Familier var det lykkedes at føre tilbage. Saa henvendte De samvirkende Menighedsplejer sig til Selskabet og spurgte, om dette ikke kunde være behjælpelig med at være Mellemlid mellem saadanne Familier, der er flyttede ind til Hovedstaden og gerne vilde tilbage til Landet, og Landbruget. Sagen var for i Bestyrelsesmødet i Gaar; Bestyrelsen fandt, at det var en Opgave, som i og for sig faldt godt i Traad med Selskabets Landarbejderudvalgs Betænkning, og Bestyrelsesraadet opfordrede derfor Landarbejderudvalget til paany at træde sammen for nærmere at drøfte, om man kunde være De samvirkende Menighedsplejer til Hjælp og Nytte i denne Sag og i bekræftende Fald, paa hvilken Maade Sagen rettest skulde gribes an. Landarbejderudvalget erklærede sig villigt hertil og vil nu søge at finde Midler og Veje til at føre Sagen frem. Det er altsaa vel ikke meget, men dog nogle Resultater, som man allerede nu kan spore af Landarbejderudvalgets Betænkning.

C. Forslag fra Præsidiet.

Landhusholdningsselskabets Medvirkning ved unge Landmænds Anbringelse paa gode Læresteder i Udlandet.

Den ledende Præsident: Her er altsaa kun Spørgsmaalet om, hvorvidt nogen har noget at erindre mod, at dette Spørgsmaal bliver optaget paa Virksomhedsplanen. Selve denne kommer til Behandling som det næste Punkt paa Dagsordenen.

Sekretær Hertel: Som D'Hrr. vil erindre, var Sagen for i Fjor, idet den blev rejst af Landbrøglærer Jacobsen, Dalum, og blev behandlet paa Generalforsamlingen. Der blev henstillet, at Præsidiet skulde tage Sagen under Behandling paany i Aar for nærmere at drøfte Maaden, hvorpaa man eventuelt kunde være de unge Landmænd til Hjælp og Nytte i denne Sag. Resultatet er blevet, at man mente, det maatte gøres underhaanden, ved at man skaffede sig Oplysning om Læresteder og Gaarde, hvor unge danske Landmænd har faaet Plads i Udlandet, fik at vide, paa hvilke Betingelser de har været der, om de har faaet Løn eller blot frit Ophold, hvad de lærer paa

vedkommende Gaard, hvorledes den er drevet o. s. v. Man vilde saa samle disse Oplysninger i et lille Hefte, hvert Land for sig, og naar saa de unge Landmænd vilde søge Oplysning her i Selskabet om, hvor de eventuelt kunde have Haab om at faa Plads, havde man en Række Oplysninger, som man kunde tilsende dem. Der er af den jyske Fællesforening nedsat et Udvalg, der arbejder paa samme Opgave. Hvis det nu bliver bestemt, at Selskabet skal optage Sagen paa sin Virksomhedsplan, er det Mening, at Selskabet vil sætte sig i Forbindelse med den jyske Fællesforening og meddele den, hvorledes Landhusholdningsselskabet har tænkt sig at gribe Sagen an og søge at fremskaffe et frugtbart Samarbejde mellem Fællesforeningen og Selskabet. Paa den Maade Selskabet foreløbig har tænkt sig at føre Sagen ud i Livet, vil den ikke kræve store Udgifter, nemlig kun dem, der skal til for at skaffe det Materiale, man vil indsamle. Man vil skaffe sig Erfaringer, som efterhaanden kan blive til Nytte.

Virksomhedsplan for Aaret 1910—11.

Kasserer *Larsen* fremlagde Virksomhedsplanen med Bemærkning, at de 15 første Punkter var uforandrede som i foregaaende Aar, og at der som nyt Punkt var optaget den af Sekretæren nys fremdragne Sag, saaledes formuleret:

16. »Ved at bidrage til unge Landmænds Anbringelse paa gode Læresteder i Udlandet«.

Da ingen havde Indvending at gøre, mod at Sagen optoges paa Virksomhedsplanen som her foreslaaet, ansaas dette som vedtaget.

Budget for Aaret 1910—11.

Kasserer *Larsen* gennemgik de enkelte Poster i Forslaget til Budget for 1910—11, saaledes som det ved Bestyrelsesmødet den foregaaende Dag var vedtaget at skulle forelægges til Generalforsamlingens Godkendelse.

Da ingen ønskede at udtale sig om Forslaget, betragtedes det som vedtaget.

Den ledende Præsident: Dagsordenen er hermed udtømt. Jeg véd ikke, om nogen af D'Hrr. har noget andet Spørgsmaal at forebringe for Generalforsamlingen? (Ophold.) Da det ikke er Tilfældet, er Generalforsamlingen hævet.
